

Seat No. : _____

MC-130

March-2019

B.A., Sem.-I

CC-101 : Economics (Elementary Economics – I) (New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) અર્થશાસ્ત્ર એટલે શું ? અર્થશાસ્ત્રની પ્રો. રોબિન્સની વ્યાખ્યાની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

નીચેના ખ્યાલો સમજાવો.

- (1) સર્વસુલભવસ્તુ અને આર્થિકવસ્તુ
- (2) મૂલ્ય અને કિંમત
- (3) તુષ્ટિગુણ

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 4

- (1) અર્થશાસ્ત્રની કલ્યાણલક્ષી વ્યાખ્યા આપનાર અર્થશાસ્ત્રી _____ .
(અ) માર્શલ (બ) રોબિન્સ (ક) એડમ સ્મિથ
- (2) નીચેનામાંથી કઈ આર્થિક વસ્તુ નથી ?
(અ) વીજળી (બ) મોટરકાર (ક) હવા
- (3) નાણાકીય આવક અને વાસ્તવિક આવક વચ્ચેના તફાવતનું કારણ નીચેનામાંથી શું છે ?
(અ) માંગ (બ) અછત (ક) ભાવસપાટી
- (4) હીરામાં ઊંચા પ્રમાણમાં _____ રહેલ છે.
(અ) ઉપયોગિતા મૂલ્ય (બ) વિનિમય મૂલ્ય (ક) સેવા મૂલ્ય

2. (A) માંગનો અર્થ આપી માંગનો નિયમ આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 14

અથવા

માંગમાં વિસ્તરણ સંકોચન અને માંગમાં વધારો-ઘટાડો આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 4

- (1) માંગ _____ નું વિધેય છે.
(અ) કિંમત (બ) અન્ય પરિબલો (ક) કોઈપણ નહિ
- (2) માંગ રેખાનો ઢાળ _____ છે.
(અ) ધન (બ) ઋણ (ક) અનંત

- (3) માંગનો નિયમ હલકા પ્રકારની વસ્તુઓની બાબતમાં ખોટો પડે છે. આ વસ્તુઓ અર્થશાસ્ત્રમાં _____ વસ્તુઓથી ઓળખાય છે.
 (અ) સામાન્ય (બ) ગિફ્ટ (ક) હલકી
- (4) માંગમાં વધારો-ઘટાડો _____ પર આધારિત છે.
 (અ) કિંમત (બ) પુરવઠો (ક) અન્ય પરિબલો

3. (A) પુરવઠા અને જથ્થા વચ્ચેનો તફાવત સમજાવી પુરવઠાના નિર્ધારક પરિબલો વર્ણવો. 14

અથવા

પુરવઠામાં વિસ્તરણ-સંકોચન અને વધારો-ઘટાડો આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 3

- (1) જ્યારે પુરવઠામાં ઘટાડો થાય છે ત્યારે પુરવઠારેખા _____ તરફ ખસે છે.
 (અ) જમણી બાજુ (બ) ડાબી બાજુ (ક) ઉપરની બાજુ
- (2) ઉત્પાદનનો બજારભાગ એટલે _____.
 (અ) પુરવઠો (બ) જથ્થો (ક) વેચાણ
- (3) જો ભવિષ્યમાં વસ્તુના ભાવ વધવાનો અંદાજ હોય તો વર્તમાનમાં પુરવઠો _____.
 (અ) ઘટે (બ) વધે (ક) સ્થિર

4. (A) બજારમાં માંગ અને પુરવઠા દ્વારા કિંમત કેવી રીતે નક્કી થાય છે તે આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 14

અથવા

બજારનો અર્થ આપી બજારના કાર્યો સમજાવો.

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 3

- (1) અર્થશાસ્ત્રમાં બજારને કોની સાથે સંબંધ નથી ?
 (અ) સ્થળ (બ) સમય (ક) કિંમત
- (2) જો પુરવઠો સ્થિર રહે અને માંગ વધે તો કિંમત _____.
 (અ) ઘટે (બ) વધે (ક) સ્થિર
- (3) બજારકિંમત કયા ગાળાની કિંમત છે ?
 (અ) ટૂંકાગાળાની (બ) મધ્યમગાળાની (ક) લાંબાગાળાની

Seat No. : _____

MC-130

March-2019

B.A., Sem.-I

CC-101 : Economics (Elementary Economics – I) (New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Figures given at the right side indicate marks.

1. (A) What is Economics ? Discuss Prof. Robbin's definition of economics. 14

OR

Explain the following concepts :

- (1) Free good and Economic good
- (2) Value and price
- (3) Utility

- (B) Choose the correct option : 4

- (1) The welfare definition of Economics given by _____.
(a) Marshall (b) Robbins (c) Adam Smith
- (2) Which is not the economic good from the following ?
(a) Electricity (b) Motor car (c) Air
- (3) What is the reason for difference between monetary income and real income from the following ?
(a) Demand (b) Scarcity (c) Price level
- (4) Diamonds have a very high _____.
(a) Value in use (b) Value in exchange (c) Value in service

2. (A) Define the term 'Demand'. Explain the law of demand with diagram. 14

OR

Explain expansion – contraction of demand and increase-decrease of demand with the help of diagram.

- (B) Choose the correct option : 4

- (1) Demand is a function of _____.
(a) Price (b) Other factors (c) None of the above
- (2) The slope of demand curve is _____.
(a) Positive (b) Negative (c) Infinite

- (3) The law of demand is proved wrong by inferior goods. In economics, these goods are called _____ goods.
 (a) Normal (b) Giffen (c) Inferior
- (4) Increase-decrease in demand is due to the change in _____.
 (a) Price (b) Supply (c) Other factors

3. (A) Explain the difference between supply and stock and describe the determinants of supply. 14

OR

Explain expansion – contraction and increase-decrease in supply with the help of diagrams.

- (B) Choose the correct option : 3

- (1) When there is a decrease in supply, the supply curve shifts to _____.
 (a) right side (b) left side (c) upside
- (2) The market part of production means _____.
 (a) supply (b) stock (c) selling
- (3) In price of a goods is expected to increase in the future, its supply at present will _____.
 (a) decrease (b) increase (c) stable

4. (A) Explain with the help of diagram how equilibrium price is determined by the force of demand and supply. 14

OR

Give the meaning of market and explain the function of market.

- (B) Choose the correct option : 3

- (1) With whom market is not related in Economics ?
 (a) Place (b) Time (c) Price
- (2) If supply remains constant and demand increases then price will be _____.
 (a) decrease (b) increase (c) remains constant
- (3) Market price is the price of which period ?
 (a) Short term (b) Medium term (c) Long term

MC-130

March-2019

B.A., Sem.-I

**CC-101 : Economics
(Elementary Economics – I)
(Old)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) અછતના કારણો જણાવો. 14
 અથવા
 સમજાવો.
 (1) તુષ્ટિગુણના પ્રકારો.
 (2) મૂલ્ય અને કિંમત.
- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 4
 (1) અર્થશાસ્ત્રની સંપત્તિલક્ષી વ્યાખ્યા આપનાર અર્થશાસ્ત્રીનું નામ _____ છે.
 (અ) માર્શલ (બ) એડમ સ્મિથ (ક) રોબિન્સ
 (2) નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુનું ઉપયોગિતા મૂલ્ય ઘણું ઊંચું હોય છે અને વિનિમય મૂલ્ય હોતું નથી.
 (અ) પુસ્તક (બ) સ્કૂટર (ક) સૂર્યપ્રકાશ
 (3) વસ્તુમાં રહેલ જરૂરિયાત સંતોષવાના ગુણને _____ કહે છે.
 (અ) માંગ (બ) તુષ્ટિગુણ (ક) સંપત્તિ
 (4) અર્થશાસ્ત્રનાં પિતા કોણ છે ?
 (અ) માર્શલ (બ) કેઈન્સ (ક) એડમ સ્મિથ
2. (A) માંગનો નિયમ સમજાવો. 14
 અથવા
 ઘટતા સીમાંત તુષ્ટિગુણનો નિયમ ચર્ચો.
- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 4
 (1) _____ માંગરેખા ઊભી ધરીને સમાંતર હોય છે.
 (અ) સંપૂર્ણ મૂલ્ય સાપેક્ષ (બ) સંપૂર્ણ મૂલ્ય અનપેક્ષ (ક) એકમ મૂલ્ય સાપેક્ષ
 (2) માંગરેખાનો ઢાળ _____ હોય છે.
 (અ) ધન (બ) ઋણ (ક) સ્થિર
 (3) જો વસ્તુની કિંમતમાં 10 ટકા વધારો થાય અને તેના લીધે માંગમાં 20 ટકા ઘટાડો થાય તો તે
 _____ માંગ કહેવાય.
 (અ) એકમ મૂલ્ય સાપેક્ષ (બ) વધુ મૂલ્ય સાપેક્ષ (ક) ઓછી મૂલ્ય સાપેક્ષ

- (4) માંગમાં વિસ્તરણ સંકોચન _____ પર આધારિત છે.
 (અ) કિંમત (બ) પુરવઠો (ક) અન્ય પરિબળો

3. (A) પુરવઠાનો નિયમ સમજાવો. 14

અથવા

બજારમાં માંગ અને પૂરવઠા દ્વારા કિંમત કેવી રીતે નક્કી થાય છે તે આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 3

- (1) પુરવઠા વિધેય _____ રીતે દર્શાવી શકાય.
 (અ) $D = f(P)$ (બ) $S = f(P)$ (ક) $P = f(S)$
- (2) જો માંગ સ્થિર રહે અને પુરવઠો ઘટે તો કિંમત _____.
 (અ) વધે (બ) ઘટે (ક) સ્થિર
- (3) જ્યારે પુરવઠામાં ઘટાડો થાય છે ત્યારે પુરવઠારેખા _____ તરફ ખસે છે.
 (અ) જમણી બાજુ (બ) ડાબી બાજુ (ક) એકપણ નહિ

4. (A) જમીનનો અર્થ આપી જમીનના લક્ષણો સમજાવો. 14

અથવા

શ્રમવિભાજનના લાભ-ગેરલાભ વર્ણવો.

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 3

- (1) કયું ઉત્પાદનનું સાધન સૌથી ગતિશીલ છે ?
 (અ) જમીન (બ) મૂડી (ક) શ્રમ
- (2) જમીન એ ઉત્પાદનનું _____ સાધન છે.
 (અ) કુદરતી (બ) માનવસર્જિત (ક) અમર્યાદિત
- (3) શ્રમવિભાજનની કક્ષા બજારના _____ પર અવલંબે છે.
 (અ) પ્રકાર (બ) કદ (ક) ઉત્પાદન

Seat No. : _____

MC-130

March-2019

B.A., Sem.-I

CC-101 : Economics (Elementary Economics – I) (Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Figures given at the right side indicate marks.

1. (A) Mention the causes of scarcity. 14

OR

Explain :

- (1) Types of Utility
- (2) Value and Price

(B) Choose the correct option : 4

- (1) Wealth-oriented definition of Economics is given by _____.
(a) Marshall (b) Adam Smith (c) Robbins
- (2) For which of the following goods use-value is very high and it has no barter value ?
(a) Book (b) Scooter (c) Sunlight
- (3) The want satisfying quality in a good is called _____.
(a) demand (b) utility (c) wealth
- (4) Who is the father of Economics ?
(a) Marshall (b) Keynes (c) Adam Smith

2. (A) Explain the law of Demand. 14

OR

Discuss the law of Diminishing Marginal utility.

(B) Choose the correct option : 4

- (1) _____ demand curve is parallel to the vertical axis.
(a) Perfectly elastic (b) Perfectly inelastic (c) Unitary elastic
- (2) The slope of demand curve is _____.
(a) positive (b) negative (c) constant

- (3) When price increases by 10% and hence demand decreases by 20%, then the elasticity of demand can be called _____.
- (a) unitary elastic demand
 (b) more elastic demand
 (c) less elastic demand
- (4) Expansion-contraction in demand is due to the change in _____.
- (a) price (b) supply (c) other factors

3. (A) Explain the law of supply. 14

OR

Explain with the diagrams how price is determined by demand and supply in the market.

(B) Choose the correct option : 3

- (1) Supply functions can be expressed as _____.
- (a) $D = f(P)$ (b) $S = f(P)$ (c) $P = f(S)$
- (2) If demand remains constant and supply decreases, the price _____.
- (a) increases (b) decreases (c) constant
- (3) When there is a decrease in supply, the supply curve shift to _____.
- (a) right side (b) left side (c) None

4. (A) Give the meaning of land and explain the characteristics of land. 14

OR

Describe the advantages and disadvantages of division of labour.

(B) Choose the correct option : 3

- (1) Which is the most dynamic factor of production ?
- (a) Land (b) Capital (c) Labour
- (2) Land is the _____ factor of production.
- (a) Natural (b) Man-made (c) Unlimited
- (3) The expansion of division of labour depends upon the _____ of market.
- (a) type (b) size (c) production
- _____